
Både for mange og for få keisersnitt

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

KRISTOFFER BRODWALL

kristoffer.brodwall@gmail.com
Haukeland universitetssykehus

Bruken av keisersnitt øker. I noen land burde flere fødende fått keisersnitt, men i enda flere land får nok for mange kvinner utført keisersnitt.

Illustrasjonsfoto: mvaligursky/iStock

Keisersnitt kan være et livreddende inngrep for mor og barn ved komplikasjoner som blødning, truende sirkulasjon hos fosteret, unormal fosterstilling og preeklampsi. På den annen side velges ofte keisersnitt av ikke-medisinske grunner, slik som et ønske om å slippe en smertefull fødsel og en feilaktig forestilling om at keisersnitt er tryggest for alle. Det er anslått at 10–15 % av alle fødsler bør være ved keisersnitt.

I en ny studie ble andelen keisersnitt i 169 land, dvs. 98,4 % av alle verdens fødsler, vurdert for perioden 2000–15 (1). Andelen fødsler ved keisersnitt økte med gjennomsnittlig 3,7 % hvert år og ble nesten doblet fra 2000 til 2015, da

rundt 21 % av verdens 140 millioner fødsler av levende barn skjedde med keisersnitt. I mange land kunne økningen i stor grad forklares med at flere og flere fødsler skjer i sykehus.

I 48 land, hovedsakelig i Afrika, skjedde mindre enn 10 % av fødslene med keisersnitt, noe som tyder at mange kvinner som ikke fikk keisersnitt, burde ha fått det. I 106 land skjedde over 15 % av fødslene med keisersnitt, altså et sannsynlig overforbruk. Det var store forskjeller mellom verdensdelene: I 2015 var andelen lavest i vestlige og sentrale deler av Afrika (4 %) og høyest i Sør-Amerika (44 %) og Nord-Amerika (32 %). I alle verdensdelene økte bruken av keisersnitt i perioden 2000–15.

I lav- og mellominntektsland var det fem ganger så vanlig med keisersnitt blant den rikeste femdelen av kvinnene som blant den fattigste femdelen. Forskjellen mellom rike og fattige var enda større i land med minst bruk av keisersnitt.

Det var også store forskjeller innad i mange land, blant annet i Etiopia, der andelen keisersnitt var mer enn ti ganger så høy i hovedstaden Addis Abeba som landsgjennomsnittet. I Brasil og Kina, som hadde en særlig høy andel keisersnitt, henholdsvis 56 % og 46 % av alle fødsler i 2015, tilhørte de fleste kvinnene som fikk keisersnitt, grupper med lav komplikasjonsrisiko. Høy utdanning og private fødselsinstitusjoner var assosiert med bruk av keisersnitt.

LITTERATUR

1. Boerma T, Ronsmans C, Melesse DY et al. Global epidemiology of use of and disparities in caesarean sections. *Lancet* 2018; 392: 1341 - 8. [PubMed] [CrossRef]

Publisert: 28. november 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0856
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.